

I.I. Nistor a propus identificarea Rusciei cu satul Ruscior (Ruștior, Sebeșul-de-jos), din actualul județ Bistrița-Năsăud, localizare admisă și de dicționarul istoric, publicat recent de C. Suciu¹.

Analizînd cu atenție — în vederea unei localizări mai precise a așezării Ruscia — actul de la 1228 și urmărind pe hartă hotarele moșiei Săplac, considerăm că se pot face o serie de supoziții, care să conducă la o concluzie definitivă. Astfel, de vreme ce în documentul menționat descrierea hotarului începe de la Mureș și urmărește latura sudică, vestică și nordică a domeniului, logic ar fi ca ea să se încheie cu prezentarea laturii estice, ajungîndu-se din nou la apa Mureșului. Dacă s-ar admite identificarea Rusciei cu Rusia sau cu așezarea Ruscior, domeniul ar fi lipsit de latura estică, fapt care ar veni în contradicție cu conținutul tuturor actelor medievale de acest gen. Prin urmare, pentru ca ocolnița moșiei să se poată închide, Ruscia ar trebui să fie o așezare situată pe Mureș, firește în preajma punctului geografic de unde începuse descrierea hotarului sus-amintit.

Ținînd seama de aceste considerente și cercetînd în continuare harta regiunii respective, descoperim în imediata apropiere a localității Aluniș, de unde am văzut că începuse descrierea hotarului, tot pe Mureș, la 3 km spre nord, o localitate ce poartă astăzi denumirea de Rușii-Munți (ung. Maros-Oroszfalu, germ. Russ). Această așezare este amintită în anul 1319 sub denumirea de Uruzfalu². Ruscia, denumire întilnită în textul latinesc al actului de la 1228, este desigur o formă latinizată.

Așadar, considerăm, că spre deosebire de părerile cercetătorilor amintiți anterior, așezarea Ruscia, care încheie hotarul moșiei Săplac, dăruită în anul 1228 lui Dionisie, fiul lui Dionisie, este localitatea Rușii-Munți de astăzi.

Identificarea lui Ruscia din anul 1228 cu o localitate din Transilvania are importanță pentru studierea vechimii așezărilor rusești din această provincie³.

Denumirea de Rusia era restrînsă la început la zona din jurul Kievului⁴. După unirea tuturor stăpulețelor triburilor slave de est într-un singur stat centralizat, la sfîrșitul secolului al X-lea, locuitorii de pe întreg teritoriul țării încep să fie denumiți ruși. Întărirea feudalilor ruși va duce, începînd cu sfîrșitul secolului al XI-lea, la destrămarea statului centralizat și la lupte interne, care vor avea ca una din consecințe fuga țăranilor împilați, și chiar a unora din feudali, în ținuturile învecinate. Acum ia naștere și se extinde noțiunea de „brodnici“, adică de oameni liberi ce locuiesc la vadurile de trecere. Ei sînt predecesorii cazacilor de mai tîrziu și sînt cunoscuți în valea fluviului Volga și mai ales în cea a Donețului. Aceștia din urmă vor lupta la Kalka alături de tătari în 1223, împotriva cnezilor ruși⁵.

Un grup, mai puțin cercetat, de brodnici se găsea în Moldova, mai ales în partea ei nordică, unde sînt răspîndite satele cu numele terminat în-*ăuși*. E. Petrovici, în două studii recente, a arătat că toponimicele cu *g*, trecut la *h*

¹ I. I. Nistor, *op. cit.*, p. 7; C. Suciu, *op. cit.*, vol. II, p. 91.

² C. Suciu, *op. cit.*, vol. II, p. 90.

³ N. Drăganu, *op. cit.*, p. 455—456.

⁴ B. A. Rybakov, *Древние русы*, în „Советская Археология“, XVII, 1953, p. 28—39

⁵ K. Horedt, *Considerații asupra brodnicilor*, în *Contribuții la istoria Transilvaniei în secolele IV—XIII*, p. 146—159.